

Den högre militära och totalförvarsutbildningens historia

av Tommy Jeppsson

TITEL:

Försvarshögskolan – från militär högskola till akademiskt lärosäte

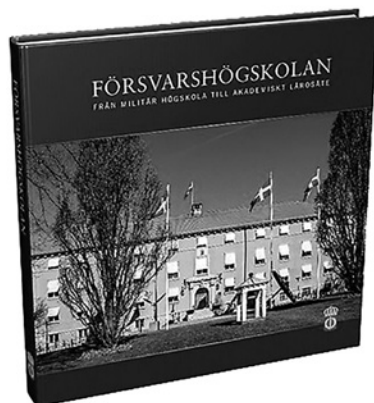
FÖFATTARE:

Sten Munck af Rosenschöld (red)

FÖRLAG:

Utgiven av Föreningen Försvarshögskolan 2018

INNEVARANDE ÅR CELEBRERAR den högre militära utbildningen 200 år, en verksamhet som efter det andra världskriget ävenledes kompletterats med utbildningar för personal från de civila delarna av totalförsvaret, representanter från riksdag och regering jämväl under senare år även civila studerande inom discipliner med inriktning mot säkerhet/säkerhetspolitik. Boken beskriver således en utveckling präglad av föränderlighet alltifrån Högre Artilleriläroverket grundat 1818 fram till dagens Försvarshögskola (FHS), vilken detta år kan glädjas över beslutet att få bedriva master- och forskarutbildning inom områdena försvar, krishantering och säkerhet. Vi talar således idag om att vårt land har etablerat ett totalförvarsuniversitet.

I och med att dagens försvarshögskola räknar sitt ursprung tillbaka till 1818 kan lärosätet betraktas som landets tredje universitet efter Uppsala och Lund. Utbildningens organisation och innehåll har speglat de behov som genererats av omvärldsutvecklingen liksom återspeglat förändringarna i

det svenska samhället. De genomgripande förändringar som genomfördes av det svenska försvaret från slutet av 1800-talet ledde till att det Högre Artilleriläroverket omstrukturerades till Kungliga Krigshögskolan med uppgift att utbilda officerare för ledning av högre förband inbegripet generalstabsofficerare, den utvalda grupp som skulle inneha de mest kvalificerade uppgifterna liksom de högsta posterna vilket fram till bildandet av en försvarsstab 1937 gällde armén.

Den högre militära utbildningen var fram till bildandet av en gemensam Militärhögskola 1961 organiserad försvarsgrensvis med Kungliga Krigshögskolan för armén 1878, Kungliga Sjökrigshögskolan 1898 respektive Kungliga Flygkrigshögskolan 1939, vilket för marinen och flygvapnets officerare innebar utbildning vid annan försvarsgrens högskola intill den tidpunkt när den egna inrättats.

Som en konsekvens av akademiseringen av den grundläggande officersutbildningen behandlar boken också denna. I likhet med den högre militära utbildningen var

denna försvarsgrensorganiserad där arméns och flottans kadetter från 1792 genomförde sin utbildning vid Karlberg. Kungliga Sjökrigsskolan tillkom först 1867 och Kungliga Flygkrigsskolan 1937.

År 2008 blev FHS en del av det akademiska systemet. Därmed öppnades möjligheterna för civila studerande och all kadettutbildning blev en del av skolans ansvar. Ett antal kapitel behandlar ingående denna utveckling som tydligt gör officersyrket till ett akademiskt. Går vi tillbaka i tiden var man i vårt land förutseende vad gällde behovet av utbildning för ledningspersonal inom totalförsvaret, såväl civil som militär. Den skulle ske gemensamt vilket bl a innebar att vi fick en totalförvarsstruktur som dels kom att utveckla en gemensam grundsyn avseende försvarets förande, dels innehöll ledningspersonal där många kontaktytor kunde skapas och utvecklas i samband med övningar. Grunden lades för en för totalförsvaret gemensam försvarethögskola som verkade mellan 1951–1996, vilken förts vidare av Institutet för Högre Totalförvarsutbildning fram till dagens ”Centrum för Totalförvar och samhällets säkerhet” som utgör en del av *Institutionen för säkerhet, strategi och ledarskap*.

En läsning av boken ger vid handen att omorganisationerna genom åren har varit många i en successiv strävan efter att såväl förbättra som vidga utbildningsinnehållet. Dagens FHS med karaktären av ett totalförvarsuniversitet känns därmed som ett framgångskoncept. Därmed inte sagt att

exempelvis officersutbildningen skulle nått sin slutliga perfektion. Denna kommer och behöver fortsatt analyseras och debatteras för att successivt kunna anpassas efter aktuella krav och behov baserat på dragna erfarenheter. Något som givetvis även gäller de icke-militära utbildningar som genomförs vid skolan.

Det är en kvalificerad grupp författare som medverkat till det goda slutresultatet, vilka samtliga förtjänar att berömmas. Boken är såväl välskriven som informativ och intressant, med en smakfull layout och utmärkt illustrerad. De olika kapitlen ger sammantaget mycket kunskap till de läsare som är verksamma i försvars- och säkerhetsrelaterad utbildning, har intresse av den eller har genomgått/genomgår utbildningar vid skolan. För alla läsare av boken inklusive gruppen beslutsfattare ger boken initierad kunskap om var vi har varit, var vi befinner oss just nu liksom tankar om vägen framåt.

Elogeras för ett lika gediget arbete som ett gott slutresultat ska inte minst bokens redaktör, överstelöjtnant Sten Munck af Rosenschöld, som i tillägg till redaktörskapet också skrivit ett antal av bokens kapitel.

Rekommenderas till läsning.

Boken kan beställas via FHS hemsida:
<https://www.fhs.se/jubileumsboken>

Recensenten är överstelöjtnant, ledamot av KKrVA samt redaktör för dess Handlingar och Tidskrift.